

*Харченко А.**

РОЗШИРЕННЯ ЄС НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

В середовищі Європейського Союзу з часів останньої хвилі розширення тривають дискусії щодо спільного майбутнього, а зокрема перспектив подальшого розширення ЄС. Традиційно, є країни-противники розширення, як Німеччина, так і прихильники – малі держави Європи. Та все ж, незважаючи на таку невизначеність, розширення ЄС триває. В найближчому майбутньому 28 державою-учасницею об'єднання стане Хорватія.

30 червня 2011 Хорватія завершила процес переговорів про вступ до Європейського Союзу. 18 вересня 2011 року Хорватія отримала текст договору про вступ до Євросоюзу [5]. В Єврокомісії розраховують, що до кінця 2011 року Хорватія підпише зі членами ЄС вступний договір і по завершенні ратифікаційного процесу стане 28-м членом цієї регіональної організації з липня 2013 року.

Хорватія подала заявку на вступ до Європейського Союзу в 2003 році. На червневому саміті в Брюсселі в 2011 році лідери 27 країн ЄС схвалили приєднання цієї країни до ЄС – балканська країна виконала всі вимоги Брюсселя, пропонувані державі-кандидату в соціально-економічному і політичному плані.

Вступ Хорватії в Євросоюз ускладнювалося територіальним спором із сусідньою Словенією. Він став причиною вето, яке Словенія як член ЄС наклала на прийняття Хорватії в 2008 році. Однак в 2009 році Любляна погодилася скасувати заборону, а врегулювання конфлікту бути доручено міжнародному арбітражу [2]. Власне, суперечка виникла ще у далекому 91-му році, коли Любляна та Загреб оголосили свою незалежність. Вже тоді вздовж морських кордонів Адріатики неодноразово траплялися інциденти. Із того часу Хорватія висуває претензії щодо морського кордону в районі Піранської затоки. Сумніву піддають також те, кому мають належати чотири селища адриатичного узбережжя [3].

Хорватія стане другою з республік колишньої Югославії, які приєдналися до Євросоюзу. Першою була Словенія. Євросоюз на деякий час заморожував заявку Загреба на членство, поки Хорватія не почала більше співпрацювати з Міжнародним трибуналом у справах колишньої Югославії.

За слова пана Баррозу, приклад Хорватії має надихнути інші держави регіону, які мають амбіції вступити до ЄС. «Це показує, що розширення працює, що ЄС серйозно ставиться до своїх зобов'язань», - сказав президент Єврокомісії [4].

Тривають дискусії з приводу того, яка держава стане наступною. Отже, спробуємо проаналізувати перспективи решти держав-кандидатів на вступ.

Туреччина, країна-кандидат на вступ до ЄС, подала заявку 1987 року. Відкрито 13 розділів переговорного процесу; попередньо завершено переговори щодо 1-го. Перш ніж почати потужніший поступ у переговорах про вступ, Туреччині потрібно повністю виконати свої зобов'язання в рамках Митного союзу з ЄС та досягти поступу щодо нормалізації відносин із Кіпром.

* студентка 4 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Миронова М.А.

Ісландія, країна-кандидат на вступ до ЄС, подала свою заявку 2009 року. Відкрила переговори про вступ до ЄС у липні 2010 року. Оскільки Ісландія вже є членом Європейського економічного простору та Шенгенської зони, велика частина її законодавства вже відповідає законодавству ЄС.

Колишня Югославська республіка Македонія, країна-кандидат на вступ до ЄС, подала свою заявку на членство у 2004 році. Країна продовжує достатньою мірою виконувати політичні критерії, тому Європейська Комісія підтвердила свою минулорічну рекомендацію щодо відкриття переговорів про вступ країни до ЄС. Оскільки для початку перемовин потрібне одностороннє рішення держав-членів ЄС, істотним питанням залишається рішення щодо назви країни, яке має стати результатом перемовин та бути прийнятним для всіх сторін. Назва Македонія розцінюється Грецією як зазіхання на однойменну грецьку провінцію [6].

Чорногорія, потенційна країна-кандидат на вступ до ЄС, подала заявку на вступ 2008 року, а Албанія - в 2009 році. У своїх висновках щодо цих двох країн, Європейська Комісія рекомендує надати країні статусу країни-кандидата та відкрити переговори про вступ, якщо буде зафіксовано поступ у кількох ключових сферах, про які йдеться у висновках.

Сербія, потенційна країна-кандидат на вступ до ЄС, подала заявку на вступ 2009 року.

Боснія-Герцеговина, потенційна країна-кандидат на вступ до ЄС, не подала своєї заявки на вступ до ЄС. Брак спільної позиції політичних лідерів країни щодо вектору її розвитку продовжує блокувати реформи та подальший поступ до ЄС.

Косово - потенційна країна-кандидат на вступ до ЄС, не подала своєї заявки на вступ. Європейський Союз підтримує зусилля Косова щодо реалізації своєї європейської перспективи. У січні ЄС розпочав діалог щодо Процесу стабілізації та асоціації.

Серед країн, які є потенційними кандидатами на вступ, занепокоєння у Єврокомісії викликає Боснія та Герцеговина, яка, на думку Брюсселя, має спочатку здійснити конституційну реформу, щоб її інститути функціонували нормально. До проведення такої реформи Єврокомісія не зможе надати цій державі статусу країни-кандидата. Тож, наголосив Олі Рен, Боснія та Герцеговина має нині ухвалити остаточне рішення – чи хоче вона стати членом ЄС і діяти відповідно. Що ж стосується Косова, незалежність якого не визнали п'ять країн ЄС, Єврокомісія планує розпочати процедуру, метою якої є скасування візового режиму із цим регіоном. Водночас, єврокомісар наголошує, що не зважаючи на значний прогрес у Балканському регіоні, існує ризик того, що відбудеться зворотній процес через низку об'єктивних факторів [7].

Отже, розширення ЄС триватиме. Найбільш вірогідним, на мою думку, може стати набуття членства Ісландією.

Що стосується перспектив України, то поки що, Україна не є кандидатом на вступ до ЄС. Проте, наразі розробляється нова Угода про партнерство та співробітництво, відбувається співпраця з ЄС у рамках Східного Партнерства. Так, 3 травня 2011 року було засновано Парламентську Асамблею ЄВРОНЕСТ, співголовою в якій з боку східноєвропейських партнерів виступає український представник. Щоправда на шляху досягнення кінцевої мети України – набуття статусу члена ЄС залишається багато перешкод, і, в першу чергу – небажання найвпливовіших членів ЄС – Німеччини та Франції.

Література

1. <http://www.vistkar.com/europe/horvatiya-pryjednajetsya-do-es-u-2013-rotsi.html>
2. <http://ukranews.com/uk/news/world/2011/06/30/47230>

3. <http://www.radiosvoboda.org/content/article/1361719.html>
4. http://www.bbc.co.uk/ukrainian/news/2011/06/110610_croatia_eu_dt.shtml
5. <http://news.finance.ua/ua/~1/0/all/2011/09/18/252192>
6. http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2010/2010_11_10_01_uk.htm
7. http://www.golosua.com/ua/main/article/mizhnarodni-vidnosini/20091014_nastupnoyudo-yes-vstupit-horvatiya-turechchini-zn
8. Офіційний сайт ЄС - <http://www.europa.eu>
9. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України - <http://www.mfa.gov.ua/>
10. Протокол про розширення Європейського Союзу (консолідована версія станом на 1 січня 2005 року) // Офіційний сайт Верховної Ради України http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=994_622